

Мудар човек разуме правичност,

мали човек разуме добит.

Конфучије

Прво те игноришу, онда ти се смеју,

па те нападају и на крају ти побеђујеш.

Махатма Ганди

### Сажетак



Са огромним закашњењем Научно друштво економиста Србије (НДЕС), заједно са Српском академијом економских наука (САЕН) и Економским факултетом Универзитета у Београду, је за расправу на научном скупу (заказаном за 6. новембар 2020. године) одабрало тему: Стање и перспективе економске мисли, које се деценијама наметала. Сам поднаслов (утицај економских рецесија у првим деценијама XXI века) је непотребан пошто усмерава фокус расправе на одређени (и не кључни) временски период. Поред тога, овакав поднаслов (уз образложење и препоручене теме за расправу, које смо добили уз позив од организатора) може навести и на погрешан закључак да је кризу владајуће неокласичне мисли изазвала економска рецесија у првој деценији XXI века. Међутим, управо је владајућа економска мисао (неокласична економска теорија) изазвала глобалну рецесију, те су она и економске стратегије (неолиберална шок терапија) и политике (Вашингтонски договор), које су се на бази ње доносиле и

реализовале у Србији, довели до катастрофалних резултата.

О стању економске науке у Србији, али и у економски најразвијенијим земљама света, до сада сам детаљно писао и заинтересовани то могу прочитати у Економском трокњижју које сам вам доставио у електронском виду. Трокњижје почиње управо поглављем Економска криза и криза економске науке. Тај део може послужити расправи на тему данашњег скупа, а у овом тексту ћу се задржати на одговорности нас академских економиста, па и НДЕС за неуспех економских реформи у Србији, због тога што смо (без претходне озбиљније расправе) прихватили модел економске транзиције који се темељио на погрешној економској теорији и који је водио све већем урушавању привреде земље и осиромашењу њених грађана.

Овај текст представља својеврсни прилог историји економске мисли у Србији на прелому XX и XXI века, али и о историјату НДЕС и Академије економских наука (АЕН сада САЕН).

\*\*\*

Поражавајућа је чињеница да НДЕС (заједно са Српском академијом економских наука и Економским факултетом Унивезитета у Београду) са великим (вишедеценијским) закашњењем организује скуп посвећен стању економске мисли. Поред тога, запрепашћује да се овај скуп заказује, у невероватно кратком року и у јеку пандемије, а повод је веома бизаран – један непотписан текст објављен у дневним новинама. [\[1\]](#)

Са економском транзицијом Србија почиње са деценијским закашњењем у односу на друге постсоцијалистичке земље. Кашњење у економској транзицији Србија је могла и морала да искористи како би проанализира искуства других, те избегла њихове грешке и лутања. Нажалост, то није учињено него су поновљене грешке других постсоцијалистичких земаља

Недопустиво је да смо у економску транзицију пре две деценије ушли, а да руководство НДЕС није сматрао да за тему својих скупова (од десетине који су у међувремену одржани) треба да има ово начелно питање – избора адекватног модела реформисања привреде. Моји више пута понављани предлози на скуповима НДЕС да је неопходно на

ову тему организовати озбиљну расправу били су игнорисани. [\[2\]](#)

Са економском транзицијом Србија почиње са деценијским закашњењем у односу на друге постсоцијалистичке земље. Кашњење у економској транзицији Србија је могла и морала да искористи како би проанализира искуства других, те избегла њихове грешке и лутања. Нажалост, то није учињено него су поновљене грешке других постсоцијалистичких земаља и реформисање српске привреде базирало се на економској теорији (неокласична економска мисао), стратегији (неолиберална шок терапија) и политици (Вашингтонски договор).



Овакав модел реформисања привреда постсоцијалистичких привреда, у последњој деценији XX века, показао се изузетно неуспешним у свим државама где је примењиван. Ретке су биле земље, које од почетка нису следиле тај пут (Словенија), а многе су пре (Пољска од 1994) или касније (Русија од 1998) напуштале тај неуспешан модел.

Ма колико тврдња анонимног аутора у дневном листу Данас (да обични људи „слушајући

Пише: Јован Б. Душанић  
петак, 20 новембар 2020 15:36

---

нашу економску струку, реагују с одвратношћу и презиром према економској науци која им је представљена као пијана скарадна травестија“) била паушална, груба и претерана у њој ипак постоји зрно истине. Када сам видео из преписке чланова НДЕС после анонимног писма да ће бити организована расправа, помислио сам да би било добро да анализирамо колико смо као НДЕС, а још важније колико је сваки од нас, чланова појединачно, допринео подизању или урушавању угледа професије академских економиста. Било би то, не само, сведочанство о нама и времену у коме смо радили, него би могло да буде и од користи за будуће генерације академских економиста.

Ипак, прибојавао сам се да ће расправа бити усмерена у другом правцу, како би се нашао алиби за све оно што смо као академски економисти до сада радили, односно пропустили да урадимо. То ће одређеном броју наших колега (људима за свако време)<sup>93</sup> [\[3\]](#) омогућити да елегантно изврше ново пресвлачење (то им неће бити први пут), те да и даље буду у тренду – сада са новом мејнстрим причом.

Уз позив да узмем активно учешће у овој расправи у прилогу је било образложење организатора и препоручене теме за расправу. Из тог материјала се може закључити да *питање* *„ владајуће неокласичне ортодоксије” тек* *од доба претходне глобалне економске рецесије (2007-09) долази* *у фокус интересовања* . На то се додаје проблем актуелне пандемије *(економска рецесија генерисана пандемијом нове болести КОВИД-19 је атипична, те се може очекивати да ће се примарно отворити питање у којој мери је економска наука, тачније колико су макроекономски модели успели...)* , па се у складу са тим препоручују и теме *(као* *„ атипична економска рецесија генерисана пандемијом и мере економске политике за превазилажење – утицај на промене у економској мисли).*





## О стању економске мисли у Србији на прелому XX и XXI века

Пише: Јован Б. Душанић  
петак, 20 новембар 2020 15:36

---



# О стању економске мисли у Србији на прелому XX и XXI века

Пише: Јован Б. Душанић  
петак, 20 новембар 2020 15:36



СТАЊЕ СТВАРИ